

Adviezen voor professionals om mogelijkheden kwetsbare mensen te vergroten | Adviesvangersmethode

Augustus 2018 - Eind juni schreven we er al over. Christiaan en Dion, twee studenten Social Work aan de Avans Hogeschool nodigden mensen met héél verschillende achtergronden uit om deel te nemen aan een 'Adviesvangers' brainstorm over empowerment. In het kader van hun studie komen ze namelijk verschillende kanten op 'empowerment' tegen. Hoe kunnen die zich tot elkaar verhouden? Hoe ervaren mensen in de praktijk dat? Intussen hebben we ook een aantal concrete adviezen uit de brainstorm uitgewerkt, en op een rij gezet met welke concrete tips je aan de slag kunt.

Brainstormvraag

Die luidt niet voor niets: *Op welke manier kunnen wij vanuit onze professionele rol, iets doen, zeggen of regelen waardoor we kwetsbare mensen de gelegenheid geven om hun mogelijkheden te vergroten?*

Voorbereid

In de aanloop naar de brainstorm geven de studenten alle aanwezigen een interessante huiswerkopdracht om het optimale uit de sessie te halen:

“Om jullie enigszins voor te bereiden op de brainstorm, willen we graag de volgende vragen en bijgaand document meegeven.

- *Wat helpt mensen met een beperking of kwetsbaarheid werkelijk verder bij hun persoonlijke en maatschappelijke herstel?*
- *Welke perspectieven zijn juist nu voor kwetsbare mensen van belang bij het (samen)werken aan empowerment?*
- *[Hier](#) vinden jullie het artikel: Boumans, Voorbij Zelfredzaamheid.”*

Bijzondere perspectievenmix

Na een ontspannen kennismaking kan de groep aan de slag. Christiaan en Dion willen optimaal gebruik maken van de bijzondere mix van mensen die ze bij elkaar hebben gebracht (met wat hulp van LOC Zeggenschap in zorg). Zowel jongeren en ouders met ervaring in sociaal werk/jeugdhulp doen enthousiast mee, net als een jeugdprofessional, oud-jongerenwerker, de bestuurder van een jeugdhulporganisatie, een wethouder sociaal domein, projectleider Nederlands Jeugdinstituut, docent leergang

social work, NT2 Taalcoach en de coördinator LOC Jeugd.

Samen kijken en werken

Het is bovendien nog niet vanzelfsprekend in de jeugdhulp/-bescherming dat mensen met zo'n diversiteit aan rollen en functies (en in leeftijden tussen de 18 en 72) met elkaar werken aan verbetering van gezamenlijke doelen. Zoals optimale ondersteuning voor jongeren en ouders. Zowel *in* organisaties als *tussen* organisaties waar jongeren, ouders en andere betrokkenen mee te maken hebben, kan er nog veel beter als het gaat om samenwerking. Om optimale hulp te kunnen bieden. Op gebrek aan samenwerking en weet van andermans kijk op zaken, en belang daarvan, loopt hulpverlening nog vaak spaak. Zo wordt in de workshop besproken.

Adviesvangersmethode

Volgens de [Adviesvangersmethode](#), wordt in tweetallen nagedacht over de centrale vraag van de dag. Een getrainde Adviesvanger helpt de studenten om de deelnemers adviezen te laten geven. En daar later over uit te wisselen om er structuur en verdieping in aan te brengen. Zodat er later in de concrete praktijk optimaal op voortgebouwd kan worden. Op deze manier worden [overal in het land](#) vragen, behoeften en adviezen bij mensen uit de praktijk opgehaald.

Of het nu gaat om jongeren, ouders of bijvoorbeeld professionals. Onderliggende motivatie bij een beroep op Adviesvangers is vaak de vraag: hoe kunnen mensen (cliënten, naasten, burgers, medewerkers) helpen om onze verbeterslag/professionalisering te versterken? Meestal wordt Adviesvangers ingezet om peers elkaar te laten versterken. Mensen zoals de mensen om wie het gaat (bijvoorbeeld jongeren die met schulden te maken hebben), weten vaak het beste wat anderen in soortgelijke situaties het best kan helpen. Maar in andere brainstormen wordt juist de kracht van diversiteit aan achtergronden aangeboord, zoals vandaag. Over naar de adviezen.

Wat kunnen professionals doen om kwetsbare mensen gelegenheid te geven hun mogelijkheden te vergroten?

> Vraag naar dromen, maar hou het behapbaar

“Richt je je op ‘wat zou je willen’ of op ‘wat zou je kunnen?’” Aldus de wethouder. “Laatst was er een jongen die had overgewicht, ging niet meer naar school en vader en moeder hadden nooit anders geleefd als van uitkeringen. Die jongen zat de hele dag op zijn nest. De bewegingscoach vroeg wat hij zou willen: ‘profvoetballer worden.’ Ja, dat is een onhaalbaar doel als je 200 pond weegt en je hebt nog nooit geen 200 meter achter elkaar hard gelopen. Dus ik zou liever willen gebruiken: ‘wat zou je kunnen, om vooruit te komen’. En dan iedere keer net een stapje verder zetten zodat mensen zichzelf overstijgen. En misschien wel dichter bij zo’n droom komen.”

> Leef je in, in de persoon voor je

“Dan moet je je dus ontzettend in kunnen leven in de persoon die je voor je hebt.” Vervolgt de wethouder. “In het verleden dachten we in protocollen en vinklijstjes, maar je moet echt de mens centraal stellen en die een paar levels omhoog zien te krijgen.”

> Je verdiepen: wat is ‘kwetsbaar’ eigenlijk? Ben ik zelf ook wel eens kwetsbaar?

De aanwezige oud-jongerenwerker vult aan: “Daarvoor is het ook belangrijk om je bij tijd en wijle te (blijven) verdiepen in wat er precies voor mensen precies op het spel staat en hoe dat voor hen is. En de vragen te stellen: heb ik zelf op een of andere manier misschien ook iets soortgelijks meegemaakt? Herken ik iets hiervan in mijn eigen ervaring van mens zijn? Hoe is het als ik me kwetsbaar voel, onder een bepaalde druk sta? Wat zijn dan dingen die belangrijk voor je welbevinden zijn? Zo kun je trainen om gelijkwaardigheid uitgangspunt van je relatie met de ander te laten zijn.”

> Benader mensen vanuit hun talent, niet alleen kwetsbaarheid

Student: “Belangrijk om niet alleen te kijken naar de kwetsbaarheden, wat iemand niet kan. Kijk naar wat kunnen mensen, wat kunnen ze goed? En leg daar de nadruk op.” De Adviesvanger is ook moeder en vult aan: “Ik ben een moeder, met een kwetsbaarheid. En die wil ik jou vertellen. Maar ik ben geen kwetsbare moeder, ik heb alleen hier een vraag over.”

> Maak kennis en luister naar de vraag

Voor je je kunt inleven, is het dus nodig om kennis te maken en te luisteren. “Zeker ook omdat er een grote groep professionals is die al heel lang in het vak zit. Die voor 2015 een manier van werken (geleerd) hadden waar het vooral ging om ‘wij weten wat goed voor jou is’. Maar sinds de decentralisatie in 2015 wordt er iets anders van hen gevraagd. Dus dan is scholing van belang om te leren: wie is nu die mens die tegenover mij zit?” Weet de coördinator LOC Jeugd. “Precies,” vult de jeugdprofessional aan, “om voorbij de focus op protocollen te kunnen gaan. Want als cliënt heb je dan niet het gevoel dat je daar iets tegenin kunt brengen.”

> Ga samen dingen doen/op pad

Jeugdprofessional: “Je hebt het zo vaak over wat iemand kan of moet kunnen. Door samen dingen te doen zie je ook waar kansen of mogelijkheden liggen. Maar óók de grenzen van iemand. Ik denk dat we heel erg in een praatcultuur zitten. Terwijl door samen dingen te doen leer je iemand veel beter kennen op allerlei manieren en kun je veel beter aansluiten.”

> Niet regie voeren maar aansluiten bij behoeften

Evaringsdeskundige: “Professionals waren in de thuiszorg veel bezig met regievoering, minder met aansluiten bij mij als mens en wat ik nodig had.”

> Hulp blijven bieden als nodig

Student: “Sommige mensen zullen altijd hulp nodig blijven hebben. We zijn erg geneigd om vooral uit te gaan van zelfredzaamheid, maar sommige mensen kunnen niet zonder hulp.”

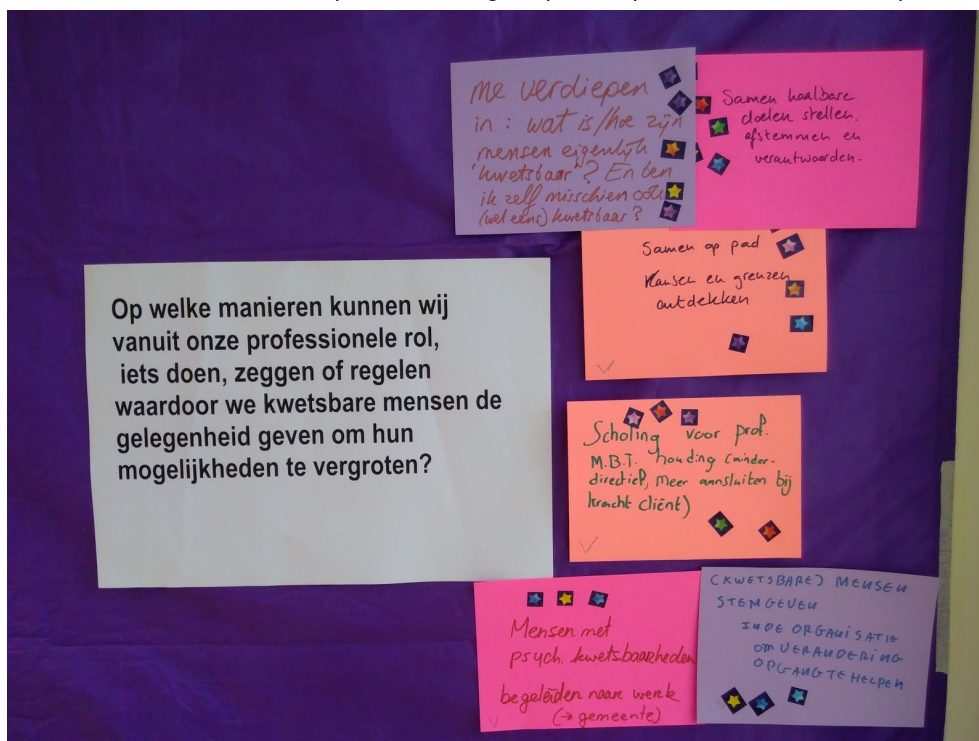
> Kijk met mensen naar hun netwerk

Projectleider Jeugdinstituut: “En naar wat hun netwerk voor hen betekent of betekenen kan. Om samen verder te komen.”

En de winnaar is...

Brainstormdeelnemers maken een selectie uit de adviezen en kiezen de 3 belangrijkste antwoorden. Op een grote ‘sticky wall’ plakt ieder tweetal deze op. Na de interessante toelichtingen en de nodige verdieping via levendige uitwisseling van vragen en antwoorden worden antwoorden geclusterd. Tot slot kan iedereen met stickers stemmen voor de allerbelangrijkste adviezen.

De bovenste vier antwoorden op de foto eindigen op de 1e plek. De onderste twee op de tweede plaats:

Ook met huiswerk de deur uit

‘En nu? Wat betekent dit nu voor je? Wat zegt je dit over wat je in je eigen praktijk verder kunt doen?’ Op basis van die vragen wordt deelnemers tot slot gevraagd om ook echt met eigen antwoorden en inzichten aan de slag te gaan. Wat mensen gaan doen?

De bestuurder

Gaat meer met de cliëntenraad op pad: kansen ontdekken om nog veel meer ervaringsdeskundigheid in de organisatie in te zetten.

De studenten

Gaan breder kijken naar het ondersteunen van mogelijkheden van mensen - ook naast reguliere behandelingen van mensen, in hun dagelijks leven “om terugval te voorkomen. 60 tot 70 procent van de mensen valt terug in hun oude gedrag als ze uit behandeling komen”.

De ervaringsdeskundige

Zit ook in een cliëntenraad. “Ik heb opgeschreven: we hebben elkaar nodig, cliënten en professionals kunnen van elkaar leren. Zoek met mij grenzen op en geef me ruimte die grenzen over te gaan. Dan geef ik jou die ruimte ook. Vanuit mijn rol als cliëntenraadslid is dit een belangrijke boodschap om door te geven aan professionals in de zorgorganisatie waarbij ik betrokken ben.” En: “ik wil echt samen op pad gaan met anderen in de organisatie, kansen en grenzen ontdekken.”

Docent Social work

“Ik wil volgend schooljaar extra investeren in en aandacht besteden aan mensen met kwetsbaarheden, om kansen te ontdekken. En zet me verder in voor gelijkwaardigheid van mensen, hoewel ik denk dat mensen niet gelijk zijn. Daarnaast wil ik me harder maken dat we ons met deze school extra in kunnen zetten voor vluchtelingen. Kansen zijn extra moeilijk voor deze groep, dus waarom kunnen zij niet wat extra steun krijgen binnen deze school?”

Wethouder

“Je moet continu in gesprek blijven met je mensen. Dat is heel breed. Dat zijn je inwoners, de professionals, dat zijn ook de beleidsambtenaren. Je zal toch met elkaar de veranderingen in het werk moeten zetten.”

De tweede ervaringsdeskundige jongere

“Het merendeel van de adviezen gaat over de professional en niet over de kwetsbare mens. Om kwetsbare mensen de gelijkheid te geven om hun mogelijkheden te vergroten, ga ik beginnen bij de professional.”

Jeugdhulpprofessional

We willen altijd graag samen werken met kwetsbare ouders, jongeren. Maar dat vraagt ook echt iets van ons. Ik vind dat heel belangrijk en vandaag motiveert me om hier verder in te investeren. Hier over na te denken en verder mee aan de slag te gaan.